

บทที่ 3

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน

การวิเคราะห์ในบทที่ 3 นี้จะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน ของหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็น ตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ตามข้อสมมุติฐานที่กำหนดไว้ในบทที่ 2 ผลการศึกษาจะแสดงถึงตัวแปรอิสระ ที่มีผลต่อความรู้ของหัวหน้าครัวเรือนในเรื่องสถานการณ์ หรือความเป็นไปที่เกิดขึ้นกับป่าชายเลน บริเวณอ่าวมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร โดยนำเสนอ ด้วยตารางการวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และใช้อัตราส่วน “เอฟ” (F-ratio) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังที่จะได้อธิบายผลทางสถิติและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องตามลำดับนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับระดับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้้นำปัจจัยที่สำคัญรวม 3 ตัวแปร อันได้แก่ ตัวแปรเพศ, ตัวแปรอายุ และตัวแปรภูมิลำเนาเดิม มาพิจารณาเพื่อหาความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน ของหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่าง ทั้งนี้ได้มีข้อสมมุติที่ตั้งเอาไว้ว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศชาย หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า และหัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชุมชนป่าชายเลนบริเวณที่สำรวจ จะมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน ในท้องถิ่นนี้ คิดว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง หัวหน้าครัวเรือนที่อายุน้อยกว่า และหัวหน้าครัวเรือนที่ได้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชุมชนนี้มาก่อน

ข้อสมมุติฐานดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจและความเป็นจริงที่พบโดยทั่วไปว่าประชากรที่ประกอบอาชีพประมงซึ่งต้องอาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลหรือบริเวณป่าชายเลนนั้น ส่วนใหญ่มักเป็นเพศชาย และโดยข้อเท็จจริง คนกลุ่มนี้น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่ากลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้ยังน่าจะเป็นไปได้สูงที่ประชากรซึ่งมีอายุมากกว่านั้น โดยประสบการณ์และสภาพแวดล้อม น่าจะทำให้เขาเหล่านั้นทราบถึงสถานการณ์ของป่าชายเลน ได้ดีกว่าประชากรที่มีอายุน้อยกว่า และการที่เขาได้เกิดและเติบโตในภูมิลำเนาเดิมอันเป็นสถานที่ซึ่งเขายังคงตั้งถิ่นฐานสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันนั้น น่าจะทำให้เขาทราบความเป็นไปในสถานการณ์

ของป้าชายเลนในเขตท้องที่ซึ่งเขาอยู่อาศัยคิดว่าประชากรที่เพิ่งจะย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ประเด็นปัญหา
ซึ่งระบุนาข้างต้นนี้จะอธิบายโดยข้อมูลทางสถิติตามลำดับดังนี้

เพศ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในตารางที่ 3.1 แสดงว่า หัวหน้าครัวเรือนเพศชาย
มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง คือมี
คะแนนเฉลี่ย 5.77 เปรียบเทียบกับ 4.86 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือน
ชายมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่ดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง และเป็น
ความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.1 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนจำแนกตามเพศของ
หัวหน้าครัวเรือน

เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ชาย	5.77	2.57	0	12	391
หญิง	4.86	2.53	0	11	379
รวม	5.32	2.59	0	12	770
F=24.64			SIG of F < 0.05		

เมื่อนำเอาตัวแปรอายุเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.2) ยังคงพบลักษณะ
ความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี, 30-39 ปี,
40-49 ปี, 50-59 ปี และอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนชาย มีคะแนนเฉลี่ยของ
ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิง และเป็นความสัมพันธ์ที่มี
นัยสำคัญทางสถิติในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 3.2 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามเพศและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
<u>ต่ำกว่า 30 ปี</u>					
ชาย	5.69	2.30	1	10	42
หญิง	4.89	2.19	0	9	35
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=2.44	SIG of F > 0.05			
<u>30-39 ปี</u>					
ชาย	5.78	2.58	0	11	97
หญิง	4.96	2.64	0	11	128
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=5.46	SIG of F < 0.05			
<u>40-49 ปี</u>					
ชาย	5.94	2.38	1	11	84
หญิง	4.86	2.51	0	11	90
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=8.54	SIG of F < 0.05			
<u>50-59 ปี</u>					
ชาย	5.77	2.73	0	12	69
หญิง	4.43	2.49	0	10	64
รวม	5.13	2.70	0	12	133
	F=8.58	SIG of F < 0.05			
<u>60 ปีขึ้นไป</u>					
ชาย	5.65	2.74	0	10	99
หญิง	5.06	2.57	0	11	62
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=1.80	SIG of F > 0.05			

เมื่อนำเอาลักษณะอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนมาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.3) ก็ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง, อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนชายมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่า หัวหน้าครัวเรือนหญิง และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.3 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามเพศและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ชาย	5.88	2.47	0	12	207
หญิง	4.76	2.52	0	11	87
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=12.58	SIG of F < 0.05			
อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง					
ชาย	5.67	2.60	0	11	116
หญิง	5.02	2.41	0	11	172
รวม	5.28	2.51	0	11	188
	F=4.71	SIG of F < 0.05			
ไม่ได้ทำงาน					
ชาย	5.59	2.83	0	10	68
หญิง	4.69	2.70	0	11	120
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=4.63	SIG of F < 0.05			

เมื่อนำระดับการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.4) ก็ยังคงพบว่าเพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน ของหัวหน้าครัวเรือน ทั้งที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, หัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในชุมชนป่าชายเลนนั้นมีคนย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ปะปนกับชาวบ้านอยู่บ้าง และคนกลุ่มนี้ย้ายเข้าไปอยู่ใหม่นั้นอาจมิใช่ชาวประมง แต่ทำอาชีพอื่นๆที่ใช้ความรู้ในระดับสูงอยู่บ้าง คนกลุ่มนี้จึงอาจจะไม่ใส่ใจในสถานการณ์ป่าชายเลนมากนัก

กล่าวโดยสรุป เพศของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถึงแม้จะควบคุมด้วยตัวแปร อายุ, อาชีพ และระดับการศึกษาแล้วก็ตาม

ตารางที่ 3.4 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามเพศและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

เพศ/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
<u>ไม่ได้เรียนต่ำกว่า</u>					
<u>ประถมศึกษา</u>					
ชาย	5.69	2.58	0	10	45
หญิง	4.63	2.32	0	10	79
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=5.46		SIG of F < 0.05		
<u>ประถมศึกษา</u>					
ชาย	5.77	2.52	0	12	303
หญิง	4.83	2.56	0	11	258
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=19.24		SIG of F < 0.05		
<u>สูงกว่าประถมศึกษา</u>					
ชาย	5.84	2.92	0	11	43
หญิง	5.45	2.71	0	11	42
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=0.40		SIG of F < 0.05		

อายุ

เกี่ยวกับปัจจัยในเรื่องอายุซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งนั้น ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่า” ซึ่งผลการศึกษาในตารางที่ 3.5 พบว่าหัวหน้าครัวเรือนในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ เล็กน้อยคือ 5.42 ในขณะที่กลุ่มอายุ 50-59 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน 5.13, 40-49 ปี, 30-39 ปี และต่ำกว่า 30 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ใกล้เคียงกันคือ 5.38, 5.32 และ 5.32 ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามสมมติฐานแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุมากกลุ่มนี้ ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่เกิดและอาศัยอยู่ในชุมชนมาตลอดโดยมิได้ย้ายไปอยู่ที่ใดอีก ดังนั้นจึงทำให้ทราบถึงสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของป่าชายเลนได้ค่อนข้างดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ยังมีอายุน้อยและเพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนที่ศึกษานี้

ตารางที่ 3.5 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือน

กลุ่มอายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี	5.32	2.27	0	10	7
30-39 ปี	5.32	2.64	0	11	225
40-49 ปี	5.38	2.50	0	11	174
50-59 ปี	5.13	2.69	0	12	133
60 ปีขึ้นไป	5.42	2.68	0	11	161
รวม	5.32	2.59	0	12	770

F=0.27 SIG of F > 0.05

เมื่อนำเอาตัวแปรเพศของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.6) พบว่า ในกลุ่มเพศชาย หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุมากกว่า มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน ไม่แตกต่างกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ส่วนในกลุ่มเพศหญิงนั้น พบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐาน โดยหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.6 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอายุและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ต่ำกว่า 30 ปี	5.69	2.30	1	10	42
30-39 ปี	5.78	2.58	0	11	97
40-49 ปี	5.94	2.38	1	11	84
50-59 ปี	5.77	2.73	0	12	69
60 ปีขึ้นไป	5.65	2.74	0	10	99
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=0.16	SIG of F > 0.05			
เพศหญิง					
ต่ำกว่า 30 ปี	4.89	2.20	0	9	35
30-39 ปี	4.96	2.64	0	11	128
40-49 ปี	4.86	2.51	0	11	90
50-59 ปี	4.44	2.50	0	10	64
60 ปีขึ้นไป	5.06	2.57	0	11	62
รวม	4.83	2.53	0	12	379
	F=0.60	SIG of F > 0.05			

เมื่อนำเอาลักษณะอาชีพเข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 3.7) พบลักษณะความสัมพันธ์มีแนวโน้มเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง (คะแนนเฉลี่ย 6.06 เปรียบเทียบกับ 5.50 และ 5.38) อาชีพอื่นที่มีชีพประมง (คะแนนเฉลี่ย 5.45 เปรียบเทียบกับ 5.28 และ 5.10 และกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน (คะแนนเฉลี่ย 5.52 เปรียบเทียบกับ 3.97, 4.57 และ 4.75) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.7 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอายุและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ต่ำกว่า 30 ปี	5.90	2.20	2	10	30
30-39 ปี	5.38	2.69	0	11	97
40-49 ปี	5.50	2.37	0	11	79
50-59 ปี	6.06	2.74	0	12	50
60 ปีขึ้นไป	5.16	2.40	0	10	38
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=1.00		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีชีพประมง					
ต่ำกว่า 30 ปี	5.10	2.40	0	10	33
30-39 ปี	5.28	2.54	0	11	104
40-49 ปี	5.46	2.41	0	10	71
50-59 ปี	5.02	2.42	1	10	47
60 ปีขึ้นไป	5.45	2.85	0	11	33
รวม	5.28	2.51	0	12	288
	F=0.30		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.7 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอายุและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้ทำงาน					
ต่ำกว่า 30 ปี	4.57	1.74	1	7	14
30-39 ปี	5.21	2.98	0	11	24
40-49 ปี	4.75	3.11	0	11	24
50-59 ปี	3.97	2.56	0	8	36
60 ปีขึ้นไป	5.52	2.75	0	10	90
รวม	5.02	2.77	0	12	188
	F=2.26	SIG of F>0.05			

เมื่อนำเอาระดับการศึกษามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.8) พบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา (คะแนนเฉลี่ย 5.26 เปรียบเทียบกับ 4.61, 4.71 และ 5.00) กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา (คะแนนเฉลี่ย 5.55 เปรียบเทียบกับ 5.27, 5.46 และ 4.92)

ส่วนในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษา กลับพบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่า ที่พบในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป (คะแนนเฉลี่ย 6.32 เปรียบเทียบกับ 4.60) แต่ก็ไม่พบว่าเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งสอนเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยและมีการศึกษาในระดับสูงกว่าขึ้นกว่าในอดีต ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งหมายรวมถึงสถานการณ์ของป่าชายเลนด้วย

ตารางที่ 3.8 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามอายุและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อายุ/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียนต่ำกว่า					
ประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 30 ปี	5.00	1.73	4	7	3
30-39 ปี	5.40	2.44	1	9	15
40-49 ปี	4.71	2.39	0	9	21
50-59 ปี	4.61	2.43	0	10	31
60 ปีขึ้นไป	5.26	2.58	0	10	54
รวม	5.02	2.46	0	10	24
	F=0.50	SIG of F>0.05			
ประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 30 ปี	4.92	2.57	0	10	52
30-39 ปี	5.27	2.63	0	11	172
40-49 ปี	5.46	2.43	0	11	142
50-59 ปี	5.27	2.74	0	12	93
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=0.64	SIG of F>0.05			
สูงกว่าประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 30 ปี	6.32	2.15	2	10	22
30-39 ปี	5.47	2.81	0	11	38
40-49 ปี	5.55	3.56	1	11	11
50-59 ปี	5.44	3.09	1	10	9
60 ปีขึ้นไป	4.60	3.65	0	9	5
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=0.53	SIG of F>0.05			

กล่าวโดยสรุป ถ้าพิจารณาจากข้อมูลทางสถิติทั้งมิได้มีการควบคุมตัวแปรและควบคุมตัวแปรโดยเพศ, อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า มีแนวโน้มที่ระดับอายุจะมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ แต่ความสัมพันธ์นี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภูมิลำเนาเดิม

คำว่าภูมิลำเนาเดิมนั้นในการศึกษานี้หมายความว่าความถึงสถานที่เกิดของหัวหน้าครัวเรือน และการวิเคราะห์ในส่วนที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชุมชนป่าชายเลนอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร น่าจะมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่นอกเขตชุมชนป่าชายเลนอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และนอกเขตจังหวัดสมุทรสาคร”

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างที่ศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชุมชนที่สำรวจและนอกชุมชนที่สำรวจแต่ยังอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรสาคร มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนไม่แตกต่างกันมากนัก คือมีคะแนนเฉลี่ย 5.34 และ 5.43 แต่ผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมเกิดนอกเขตจังหวัดสมุทรสาครมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในเรื่องเดียวกันนี้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือมีคะแนนเฉลี่ย 4.94 (ตารางที่ 3.9) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะคนที่อยู่ในชุมชนหรือใกล้เคียงชุมชน ย่อมต้องมีโอกาสรับรู้หรือรับทราบความเป็นไปของสถานการณ์ป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกลออกไปเป็นธรรมดา

เมื่อนำตัวแปรเพศเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.10) ยังคงพบว่ามี ความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐาน ทั้งในเพศชายและเพศหญิงแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.9 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิภาคและพื้นที่ของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิภาค	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.34	2.61	0	12	472
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.43	2.48	0	11	184
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.94	2.65	0	11	114
รวม	5.32	2.59	0	12	770
	F=1.51	SIG of F > 0.05			

ตารางที่ 3.10 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิภาคและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิภาค/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.87	2.54	0	12	244
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.63	2.56	0	10	100
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	5.53	2.77	0	11	47
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=0.55	SIG of F > 0.05			
เพศหญิง					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	4.83	2.59	0	11	228
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.02	2.37	0	11	84
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.52	2.50	0	10	67
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=1.39	SIG of F > 0.05			

เมื่อนำตัวแปรเรื่องอายุ มาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 3.11) พบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานในทุกกลุ่มอายุแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.11 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม และอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.21	2.26	0	10	48
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.89	2.37	1	10	18
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.91	2.21	2	10	11
รวม	5.32	2.73	0	10	77
	F=0.80		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.44	2.72	0	11	142
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.41	2.59	0	10	46
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.73	2.38	0	9	37
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=1.09		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.36	2.47	0	11	112
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.34	2.52	0	10	38
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	5.41	2.70	1	11	24
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=0.06		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.11 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิภาค
 ลำเนาเดิมและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิภาค/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.16	2.86	0	12	81
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.33	2.33	1	10	39
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.31	2.66	1	10	13
รวม	5.13	2.69	0	12	133
	F=0.72		SIG of F>0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.55	2.59	0	10	89
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.44	2.59	0	11	43
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	5.00	3.12	0	10	29
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=0.46		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอาชีพ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.12) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งในกลุ่มอาชีพประมง อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.12 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม และอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.59	2.55	0	12	192
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.76	2.27	0	10	71
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.81	2.94	0	11	31
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=1.62		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.23	2.47	0	11	173
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.54	2.62	0	11	69
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	5.11	2.51	1	10	46
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=0.50		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.19	2.93	0	11	107
ในจังหวัดสมุทรสาคร	4.75	2.51	0	10	44
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.84	2.63	0	10	37
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=0.48		SIG of F>0.05		

ตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่น่าสนใจมาพิจารณาร่วมด้วยคือตัวแปรเรื่องระดับการศึกษา (ตารางที่ 3.13) ซึ่งพบว่า ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา พบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลที่อยู่ปัจจุบันมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนไม่แตกต่างไปจากผู้ที่มิมีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดสมุทรสาครซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3.13 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามภูมิลำเนาเดิมและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ภูมิลำเนาเดิม/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถม					
ศึกษา					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	4.81	2.47	0	10	76
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.63	2.51	1	10	30
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.89	2.72	0	10	18
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=1.26		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	5.38	2.61	0	12	351
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.41	2.48	0	11	135
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.99	2.62	0	10	75
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=0.81		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ตำบลที่อยู่ปัจจุบัน	6.20	2.69	1	11	45
ในจังหวัดสมุทรสาคร	5.26	2.90	0	10	19
นอกจังหวัดสมุทรสาคร	4.81	2.82	0	11	21
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=2.04		SIG of F>0.05		

สรุปผลการวิเคราะห์ในส่วนที่ได้ว่า ตัวแปรเรื่องภูมิลำเนาของหัวหน้าครัวเรือนมีอิทธิพลต่อระดับความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนอย่างที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้คือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนหรืออยู่ในเขตจังหวัดจะมีความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนในระดับที่ต่ำกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตจังหวัดสมุทรสาคร แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ถึงแม้จะควบคุมด้วยตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแล้วก็ตาม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับระดับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้มีตัวแปรที่สำคัญรวม 5 ตัวแปรด้วยกันคือ อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพบิดาของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพของคู่สมรส ฐานะทางเศรษฐกิจของหัวหน้าครัวเรือน และการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินของหัวหน้าครัวเรือน โดยมีสมมุติฐานโดยรวมว่า ผู้ที่มีลักษณะฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน น่าจะมีระดับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนต่างกันด้วย ซึ่งจะได้อธิบายตามลำดับดังนี้

อาชีพ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในตารางที่ 3.14 แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมงจะมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลนสูงกว่าที่พบในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นที่มีไร่ประมง คือมีคะแนนเฉลี่ย 5.55 เปรียบเทียบกับ 5.28 และหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ดังกล่าวต่ำที่สุดคือ มีเพียง 5.02 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพประมงมีความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพอื่นๆ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3.14 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ประมง	5.55	2.77	0	12	294
ไม่ใช่ประมง	5.28	2.53	0	11	288
ไม่ได้ทำงาน	5.02	2.51	0	11	188
รวม	5.32	2.59	0	12	770
	F=2.50	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.15) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เฉพาะในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนเพศชาย (คะแนนเฉลี่ย 5.88 เปรียบเทียบกับ 5.67 และ 5.59) แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนเพศหญิง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมงมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพประมงและไม่ได้ทำงาน (คะแนนเฉลี่ย 5.02 เปรียบเทียบกับ 4.76 และ 4.69) ซึ่งมีลักษณะของความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3.15 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ประมง	5.88	2.47	0	12	207
ไม่ใช่ประมง	5.67	2.60	0	11	116
ไม่ได้ทำงาน	5.59	2.83	0	10	68
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=0.46	SIG of F>0.05			
เพศหญิง					
ประมง	4.76	2.52	0	11	87
ไม่ใช่ประมง	5.02	2.41	0	11	172
ไม่ได้ทำงาน	4.69	2.70	0	11	120
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=0.69	SIG of F>0.05			

เมื่อนำเอาตัวแปรทางด้านอายุมาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.16) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี, 30 – 39 ปี, 40 – 49 ปี และ 50 – 59 ปี หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมง เป็นผู้ที่มีความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้มีอาชีพอื่นที่มีไม่ใช่ประมงและผู้ที่ไม่ได้ทำงานอาชีพ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีความสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 50–59 ปี ซึ่งพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนกลุ่มนี้เป็นคนที่ประกอบอาชีพประมง และได้ประกอบอาชีพนี้มาตลอดจนถึงปัจจุบัน ทำให้สามารถรับทราบถึงสถานการณ์ของป่าชายเลนอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน จึงมีความรู้ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ

สำหรับกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงานอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และผู้ที่ประกอบอาชีพประมง (คะแนนเฉลี่ย 5.52 เปรียบเทียบกับ 5.45 และ 5.16) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในกลุ่มสูงอายุที่ไม่ได้ทำงานและประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง บางคนอาจเคยประกอบอาชีพประมงเมื่อตอนยังเป็นหนุ่มสาว ต่อมาเมื่ออายุมากขึ้นหรือมีสาเหตุทางด้านสุขภาพ จึงได้วางมือจากการทำประมงมาทำงานอาชีพอื่น ๆ เช่นค้าขาย ฯลฯ และบางคนก็มิได้ประกอบอาชีพอื่นอีก จึงเป็นธรรมดา ที่คนกลุ่มนี้จะมีความคุ้นเคย และรับทราบสถานการณ์ของป่าชายเลนอย่างค่อนข้างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน จึงสามารถทราบสถานการณ์ความเป็นมาและเป็นไปของป่าชายเลนได้ดีกว่าคนกลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 3.16 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ประมง	5.90	2.20	2	10	30
ไม่ใช่ประมง	5.12	2.46	0	10	33
ไม่ได้ทำงาน	4.57	1.74	1	7	14
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=1.91		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ประมง	5.38	2.69	0	11	97
ไม่ใช่ประมง	5.28	2.54	0	11	104
ไม่ได้ทำงาน	5.21	2.98	0	11	24
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=0.06		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.16 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพ และอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
40-49 ปี					
ประมง	5.49	2.37	0	11	79
ไม่ใช่ประมง	5.46	2.41	0	10	71
ไม่ได้ทำงาน	4.75	3.11	0	11	24
รวม	5.38	2.50	0	10	174
	F=0.88	SIG of F>0.05			
50-59 ปี					
ประมง	6.06	2.74	0	12	50
ไม่ใช่ประมง	5.02	2.42	1	10	47
ไม่ได้ทำงาน	3.97	2.56	0	8	36
รวม	5.13	2.69	0	12	1133
	F=0.92	SIG of F<0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ประมง	5.16	2.40	0	10	38
ไม่ใช่ประมง	5.45	2.85	0	11	33
ไม่ได้ทำงาน	5.52	2.75	0	10	90
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=0.25	SIG of F>0.05			

ตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่น่าสนใจนำมาเป็นตัวแปรควบคุม คือตัวแปรระดับการศึกษา (ตารางที่ 3.17) แสดงให้เห็นค่อนข้างชัดเจนว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมงนั้น หากมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นด้วยแล้ว จะมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน สูงกว่าผู้ที่มีได้มีอาชีพประมง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้มีอาชีพประมงในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน 5.51 ในขณะที่ผู้มีอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เพียง 5.29 และ

สำหรับกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน 6.41 ในขณะที่ผู้ที่มีอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เพียง 5.51 เท่านั้น

ส่วนในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา พบลักษณะความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ต่ำกว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง

ตารางที่ 3.17 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ประมง	5.31	2.41	0	10	36
ไม่ใช่ประมง	5.52	2.50	0	10	27
ไม่ได้ทำงาน	4.62	2.45	0	9	61
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=1.60	SIG of F>0.05			
ประถมศึกษา					
ประมง	5.51	2.53	0	12	236
ไม่ใช่ประมง	5.29	2.44	0	11	208
ไม่ได้ทำงาน	5.09	2.90	0	11	117
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=1.12	SIG of F>0.05			
สูงกว่าประถมศึกษา					
ประมง	6.41	2.70	1	11	22
ไม่ใช่ประมง	5.15	2.80	0	11	53
ไม่ได้ทำงาน	6.60	2.72	0	10	10
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=2.28	SIG of F>0.05			

กล่าวโดยสรุปอาชีพของประชากรตัวอย่างเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำตัวแปรเพศ, อายุ และระดับการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะในกลุ่มอายุ 50-59 ปี เท่านั้น

อาชีพคู่สมรส

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนี้มีสตรีที่เป็นแม่บ้านแสดงตนว่าเป็นหัวหน้าครัวเรือน อยู่เป็นจำนวนใกล้เคียงกับหัวหน้าครัวเรือนชาย และกลุ่มสตรีหัวหน้าครัวเรือนนี้ บางคนมีสามีเป็นชาวประมง และในทำนองเดียวกัน หัวหน้าครัวเรือนชายบางคนก็มีภริยาเป็นชาวประมงด้วย จึงสนใจที่จะนำอาชีพของคู่สมรส มาพิจารณาร่วมด้วยเพื่อพิจารณาว่า อาชีพของคู่สมรสจะมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือนอย่างไรบ้างหรือไม่

ผลการศึกษาจากตารางที่ 3.18 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมงเล็กน้อย คือมีคะแนนเฉลี่ย 5.21 เปรียบเทียบกับ 5.49 ผลการศึกษาดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นว่า หัวหน้าครัวเรือนบางคนมิได้ยึดถืออาชีพประมงเป็นหลัก แต่ก็มีคู่สมรสเป็นชาวประมง และในทำนองเดียวกัน หัวหน้าครัวเรือนส่วนหนึ่งที่แม้ว่าคู่สมรสจะมีอาชีพประมง แต่ตนเองก็เป็นชาวประมงดังนั้นในด้านความรู้จึงน่าจะใกล้เคียงกันดังกล่าว

ตารางที่ 3.18 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของคู่สมรสของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของคู่สมรส	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ประมง	5.21	2.53	0	11	198
ไม่ใช่ประมง	5.49	2.62	0	11	228
ไม่ได้ทำงาน	5.28	2.62	0	11	178
ไม่มีคู่สมรส	5.27	2.60	0	12	166
รวม	5.32	2.59	0	12	770
	F=0.43	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.19) เฉพาะในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศชาย พบลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่าผู้ที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง (คะแนนเฉลี่ย 6.03 เปรียบเทียบกับ 5.85) แต่ความสัมพันธ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในกลุ่มเพศหญิง พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนหญิงที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง (คะแนนเฉลี่ย 5.05 เปรียบเทียบกับ 4.74) แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3.19 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของ
 คู่สมรสและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของคู่สมรส/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ประมง	6.03	2.34	1	11	72
ไม่ใช่ประมง	5.85	2.60	0	11	125
ไม่ได้ทำงาน	5.39	2.67	0	11	132
ไม่มีคู่สมรส	6.11	2.50	0	12	62
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=1.60	SIG of F>0.05			
เพศหญิง					
ประมง	4.74	2.51	0	11	126
ไม่ใช่ประมง	5.05	2.59	0	11	103
ไม่ได้ทำงาน	4.69	2.47	0	11	46
ไม่มีคู่สมรส	4.77	2.54	0	10	104
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=0.36	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรอายุเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตาราง 3.20) พบว่าเฉพาะใน
 กลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปเท่านั้น ที่พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสเป็นชาวประมงมีคะแนนเฉลี่ย
 สูงกว่าผู้ที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มอายุ
 ต่ำกว่า 30 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี และ 50-59 ปี พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสที่ประกอบอาชีพ
 ประมงมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ต่ำกว่าผู้ที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมงเล็กน้อย ซึ่ง
 เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3.20 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่ม
สมรสและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มสมรส/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ประมง	4.19	2.17	0	7	16
ไม่ใช่ประมง	5.29	2.53	1	10	24
ไม่ได้ทำงาน	4.78	2.05	3	10	9
ไม่มีคู่สมรส	6.18	1.91	1	10	28
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=3.06		SIG of F<0.05		
30-39 ปี					
ประมง	5.40	2.50	1	11	73
ไม่ใช่ประมง	5.49	2.74	0	11	91
ไม่ได้ทำงาน	5.26	2.60	0	9	27
ไม่มีคู่สมรส	4.71	2.73	0	9	34
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=0.77		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ประมง	5.03	2.54	0	11	64
ไม่ใช่ประมง	5.66	2.58	1	11	58
ไม่ได้ทำงาน	5.94	2.38	1	11	31
ไม่มีคู่สมรส	4.86	2.20	0	9	21
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=1.48		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.20 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของคู่สมรสและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของคู่สมรส/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ประมง	5.22	2.81	0	11	27
ไม่ใช่ประมง	5.37	2.61	0	10	41
ไม่ได้ทำงาน	5.08	2.61	1	10	36
ไม่มีคู่สมรส	4.76	2.89	0	12	29
รวม	5.13	2.69	0	12	133
	F=0.30	SIG of F>0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ประมง	5.94	2.34	1	10	18
ไม่ใช่ประมง	5.43	2.44	1	9	14
ไม่ได้ทำงาน	5.17	2.79	0	11	75
ไม่มีคู่สมรส	5.59	2.72	0	10	54
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=0.51	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.21) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดียวกับในตารางที่ 3.18 ทั้งในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพประมงและอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง ส่วนในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงาน พบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้ที่มีคู่สมรสทำอาชีพประมงมีคะแนนของความรู้สูงกว่าผู้ที่มีคู่สมรสทำอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง ตารางที่ 3.21 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของคู่สมรสและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน เหตุผลที่น่าจะพิจารณาได้ในกรณีนี้ก็คือ อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีคู่สมรสอาชีพประมงอาจเป็นสตรีและไม่ใช่ชาวประมงมาก่อน จึงไม่ให้ความสนใจกับสถานการณ์ของป่าชายเลนที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพประมงโดยตรง ชาวชาวประมงอาจสมรสกับหญิงนอกเขตพื้นที่และย้ายเข้ามาอยู่ภายหลัง หรืออาจทำงานอาชีพที่ไม่สัมพันธ์กับอาชีพประมง เช่น อาชีพบริการ หรือรับจ้าง เป็นต้น

ตารางที่ 3.21 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มสมรสและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มสมรส/อาชีพ ของหัวหน้าครัวเรือน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ประมง	5.37	2.43	0	1	115
ไม่ใช่ประมง	5.72	2.73	0	11	50
ไม่ได้ทำงาน	5.49	2.43	0	11	84
ไม่มีคู่สมรส	5.96	2.76	0	12	45
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=0.68		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีใช่ประมง					
ประมง	5.05	2.26	0	9	42
ไม่ใช่ประมง	5.60	2.53	0	11	150
ไม่ได้ทำงาน	5.27	2.84	1	11	26
ไม่มีคู่สมรส	4.75	2.40	0	10	70
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=1.97		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ประมง	4.93	3.03	0	11	41
ไม่ใช่ประมง	4.46	2.73	0	10	28
ไม่ได้ทำงาน	5.03	2.76	0	10	68
ไม่มีคู่สมรส	5.37	2.62	0	10	51
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=0.66		SIG of F>0.05		

ตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งที่ได้นำมาพิจารณาพร้อมด้วยคือตัวแปรเรื่องระดับการศึกษา ตารางที่ 3.22 ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดียวกับตารางที่ 3.18 ทั้งในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือมีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และสูงกว่าประถมศึกษา พบว่าในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา อาชีพของกลุ่มสมรสของหัวหน้าครัวเรือนไม่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนของประชากรตัวอย่าง จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3.22 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มสมรสและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มสมรส/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ประมง	4.91	2.40	0	10	34
ไม่ใช่ประมง	5.12	2.23	2	9	17
ไม่ได้ทำงาน	5.12	2.55	1	10	43
ไม่มีคู่สมรส	4.93	2.64	0	10	3
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=0.06		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ประมง	5.25	2.61	0	11	154
ไม่ใช่ประมง	5.42	2.57	0	11	177
ไม่ได้ทำงาน	5.31	2.62	0	11	121
ไม่มีคู่สมรส	5.37	2.53	0	12	109
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=0.12		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.22 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของกลุ่มสมรสและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพของกลุ่มสมรส/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
สูงกว่าประถมศึกษา					
ประมง	5.50	1.35	3	7	10
ไม่ใช่ประมง	6.03	3.3	1	11	34
ไม่ได้ทำงาน	5.57	2.93	1	11	14
ไม่มีคู่สมรส	5.26	2.92	0	10	27
รวม	5.65	2.81	0	11	85
F=0.39		SIG of F>0.05			

สรุปผลการศึกษาในส่วนนี้ได้ว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีคู่สมรสประกอบอาชีพอื่นๆ ที่ไม่ใช่ประมง ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม จะพบลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เฉพาะในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนเพศชาย กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป และในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงาน แต่ที่ความสัมพันธ์ที่พบนี้ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาชีพบิดา

การที่ได้สร้างตัวแปรเรื่องอาชีพบิดาเป็นตัวแปรอิสระหนึ่งนั้น ก็ได้พิจารณาเห็นว่า บิดาน่าจะมีอิทธิพลทางความรู้ต่อบุตรบ้าง ไม่นมากก็น้อย และความรู้ของบิดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีอาชีพประมงอยู่ด้วยแล้ว ความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนของบิดาน่าจะถ่ายทอดให้กับบุตรได้เช่นกัน

ข้อมูลในตารางที่ 3.23 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่บิดาประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่าผู้ที่บิดาประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง คือมีคะแนนเฉลี่ย 5.45 เปรียบเทียบกับ 5.14 ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีบิดาประกอบอาชีพประมงน่าจะมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนอยู่ในระดับที่ดีกว่าผู้ที่บิดาประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ในข้อเท็จจริงของลักษณะชุมชนที่ตกเป็นพื้นที่ในการสำรวจตัวอย่างจะพบว่า ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพประมงและเป็นผู้ทำประมงขนาดเล็กนั้น มักจะมีการศึกษาน้อยหรือไม่ได้รับการศึกษาเลย แต่เนื่องจากยึดถืออาชีพประมงเป็นหลัก จึงมีโอกาสดูได้เรียนรู้สถานการณ์จากประสบการณ์งานอาชีพโดยตรง จึงทำให้มีความรู้ในระดับสูงค่อนข้างมาก

ตารางที่ 3.23 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ประมง	5.45	2.54	0	12	473
ไม่ใช่ประมง	5.14	2.65	0	11	295
รวม	5.33	2.59	0	12	768
	F=2.51	SIG of F>0.05			

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

เมื่อนำตัวแปรเพศเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.24) ทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีบิดาประกอบอาชีพประมง มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนจากหัวหน้าครัวเรือนที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.24 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของ บิดาและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ประมง	5.81	2.55	0	12	267
ไม่ใช่ประมง	5.72	2.61	0	11	123
รวม	5.78	2.56	0	12	390
	F=0.11	SIG of F>0.05			
เพศหญิง					
ประมง	4.98	2.45	0	11	206
ไม่ใช่ประมง	4.73	2.62	0	11	172
รวม	4.87	2.53	0	11	378
	F=0.87	SIG of F>0.05			

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

เมื่อนำตัวแปรเรื่องอายุของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 3.25) ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี, 30-39 ปี และ 60 ปี ขึ้นไป พบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดากับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่มิมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มอายุ 30-39 ปี เท่านั้น

ตารางที่ 3.25 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ประมง	5.43	2.18	1	10	47
ไม่ใช่ประมง	5.17	2.44	0	10	30
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=0.24	SIG of F>0.05			
30-39 ปี					
ประมง	5.64	2.60	0	11	130
ไม่ใช่ประมง	4.87	2.65	0	11	95
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=4.68	SIG of F<0.05			
40-49 ปี					
ประมง	5.35	2.32	0	11	110
ไม่ใช่ประมง	5.42	2.80	0	11	64
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=0.03	SIG of F>0.05			
50-59 ปี					
ประมง	5.13	2.76	0	12	85
ไม่ใช่ประมง	5.19	2.58	1	10	47
รวม	5.15	2.69	0	12	132
	F=0.02	SIG of F>0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ประมง	5.57	2.66	0	10	101
ไม่ใช่ประมง	5.22	2.72	0	11	59
รวม	5.44	2.68	0	11	160
	F=0.65	SIG of F>0.05			

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

เมื่อนำเอาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 3.26) ในกลุ่มของประชากรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพประมงและไม่ได้ทำงาน พบลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีบิดาประกอบอาชีพประมงมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพประมงแต่มีบิดาประกอบอาชีพอื่นที่มีไม่ประกอบ (คะแนนเฉลี่ย 5.73 เปรียบเทียบกับ 5.07 และ 5.18 เปรียบเทียบกับ 4.83) และในกลุ่มอาชีพประมงจะพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน ไม่พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในกลุ่มอาชีพอื่นที่มีไม่ประกอบ กลับพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีบิดาประกอบอาชีพประมง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนต่ำกว่า ผู้ที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ประกอบ (คะแนนเฉลี่ย 5.33 เปรียบเทียบกับ 5.24) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.26 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ประมง	5.73	2.38	0	12	213
ไม่ประกอบ	5.07	2.86	0	11	81
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=4.01	SIG of F>0.05			
อาชีพอื่นที่มีไม่ประกอบ					
ประมง	5.24	2.49	0	11	143
ไม่ประกอบ	5.33	2.53	0	11	145
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=0.10	SIG of F>0.05			
ไม่ได้ทำงาน					
ประมง	5.18	2.83	0	11	117
ไม่ประกอบ	4.83	2.67	0	10	69
รวม	5.05	2.77	0	11	186
	F=0.71	SIG of F>0.05			

ตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจมาพิจารณาร่วมด้วยคือ ระดับการศึกษา (ตารางที่ 3.27) ทั้งในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือมีการศึกษาค่ำกว่าประถมศึกษา และสูงกว่าประถมศึกษา พบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพบิดา และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ก็ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.27 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามอาชีพของบิดาและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพบิดา**/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่า					
ประถมศึกษา					
ประมง	5.08	2.49	0	10	78
ไม่ใช่ประมง	4.98	2.44	0	9	45
รวม	5.04	2.46	0	10	123
	F=0.46		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ประมง	5.44	2.53	0	12	360
ไม่ใช่ประมง	5.17	2.66	0	11	2000
รวม	5.34	2.58	0	12	560
	F=1.51		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ประมง	6.29	2.65	1	11	35
ไม่ใช่ประมง	5.20	2.85	0	11	50
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=3.16		SIG of F>0.05		

** ไม่รวมผู้ที่ตอบว่าไม่ทราบอาชีพของบิดา จึงเหลือ จำนวนประชากรตัวอย่าง 768 ราย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้สรุปได้ว่า อาชีพของบิดาของหัวหน้าคร้วเรือมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนในบริเวณชุมชนที่ตนอยู่อาศัย แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาเป็นตัวแปรควบคุมส่วนใหญ่ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม ยกเว้น ในกลุ่มอายุ 40 – 49 ปี , 50 – 59 ปี และในกลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง พบว่าหัวหน้าคร้วเรือที่มีบิดาประกอบอาชีพประมงมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลนต่ำกว่าผู้ที่มีบิดาประกอบอาชีพประมงและความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีทรัพย์สินในครอบครอง

ตัวแปรในเรื่องการมีทรัพย์สินในครอบครองนี้ ได้มาจากการให้คะแนนทรัพย์สินที่กลุ่มตัวอย่างมีไว้ในครอบครอง ดังที่ได้อธิบายไว้ในนิยามตัวแปรในบทก่อนแล้ว ซึ่งได้จัดกลุ่มไว้รวม 3 กลุ่มด้วยกันคือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยในเรื่องนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า “หัวหน้าคร้วเรือที่มีทรัพย์สินในครอบครองอยู่ในระดับที่สูงกว่าน่าจะมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครองอยู่ในระดับต่ำกว่า”

ข้อมูลจากตารางที่ 3.28 พบว่า ประชากรตัวอย่างที่ครอบครองทรัพย์สินอยู่ในระดับปานกลางมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนมากกว่า ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินในระดับต่ำ คือมีคะแนนเฉลี่ย 5.40 และ 5.23 โดยผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินเครื่องใช้ของคร้วเรือในระดับสูงมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ไม่แตกต่างไปจากผู้ครอบครองทรัพย์สินอยู่ในระดับต่ำ คือมีคะแนนเฉลี่ย 5.23

ผลการศึกษาข้างต้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้การที่ได้พบว่าผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครองสูงกว่า มีความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนดีกว่านั้น อาจเป็นเพราะว่าฐานะทางเศรษฐกิจมักจะมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาที่สูงกว่าด้วย อีกทั้งผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าน่าจะมีเครื่องมือในการรับสื่อที่ดีกว่า รวมทั้งมีกลุ่มสังคมที่มีความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมที่คิดว่าด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 3.29 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครัวและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครัว/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ต่ำ	5.44	2.50	0	12	112
ปานกลาง	5.86	2.65	0	11	192
สูง	6.00	2.46	0	10	87
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=1.41	SIG of F>0.05			
เพศหญิง					
ต่ำ	5.01	2.39	0	11	102
ปานกลาง	4.92	2.41	0	11	187
สูง	4.56	2.90	0	11	90
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=0.88	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.30) ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี, 30-39 ปี, 40-49 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป ยังคงลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มอายุ 50-59 ปี กลับพบว่าผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครัวในระดับต่ำมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้สูงกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครัวในระดับสูง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.30 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครัวและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครัว/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ต่ำ	5.00	2.59	0	9	15
ปานกลาง	5.31	2.32	1	10	45
สูง	5.65	1.90	3	9	17
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=0.32	SIG of F>0.05			
30-39 ปี					
ต่ำ	5.07	2.65	0	11	58
ปานกลาง	5.46	2.61	0	11	117
สูง	5.26	2.74	0	11	50
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=0.44	SIG of F>0.05			
40-49 ปี					
ต่ำ	5.06	2.35	0	10	49
ปานกลาง	5.61	2.38	0	11	87
สูง	5.26	2.93	0	11	38
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=0.80	SIG of F>0.05			

ตารางที่ 3.30 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครองและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินใน ครอบครอง/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ต่ำ	5.70	2.72	0	12	37
ปานกลาง	5.06	2.68	0	10	63
สูง	4.61	2.66	0	10	33
รวม	5.13	2.69	0	12	133
	F=1.49	SIG of F>0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ต่ำ	5.31	2.12	0	10	55
ปานกลาง	5.37	2.84	0	10	67
สูง	5.67	3.13	0	11	39
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=0.22	SIG of F>0.05			

เมื่อนำเอาอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาพิจารณาร่วมด้วย ดังตารางที่ 3.31 เฉพาะในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง และกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการมีทรัพย์สินในครอบครอง และความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนเป็นไปตามสมมติฐาน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนในกลุ่มอาชีพอื่นที่มีอาชีพประมง กลับพบว่า มีลักษณะความสัมพันธ์ตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีทรัพย์สินในครอบครองอยู่ในระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ต่ำกว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครองอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.31 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามฐานะการมีทรัพย์สินในครอบครัวและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สิน ในครอบครัว/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ต่ำ	5.41	2.56	0	12	101
ปานกลาง	5.54	2.63	0	11	149
สูง	5.93	2.10	0	11	44
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=0.66		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง					
ต่ำ	5.18	2.05	0	10	56
ปานกลาง	5.57	2.42	0	11	136
สูง	4.95	2.83	0	11	96
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=1.78		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ต่ำ	4.98	2.62	0	11	57
ปานกลาง	4.93	2.66	0	10	94
สูง	5.30	3.28	0	11	37
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=0.24		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเข้ามาพิจารณาร่วมด้วยใน
ฐานะตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.32) เฉพาะในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรือมีการศึกษาระดับ
ต่ำกว่าประถมศึกษา และมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า

ประถมศึกษา พบว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครองในระดับสูงกว่าเป็นผู้มีความรู้ดีกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินในครอบครองต่ำกว่า ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.32 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการมีทรัพย์สินในครอบครองและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การมีทรัพย์สินในครอบครอง/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่า					
ประถมศึกษา					
ต่ำ	5.59	2.39	0	10	46
ปานกลาง	4.64	2.51	0	9	61
สูง	4.82	2.32	2	10	17
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=2.04		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ต่ำ	5.10	2.45	0	12	162
ปานกลาง	5.49	2.51	0	11	288
สูง	5.30	2.90	0	11	111
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=1.21		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ต่ำ	6.17	2.86	1	9	6
ปานกลาง	6.03	3.01	0	11	30
สูง	5.35	2.69	0	11	49
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=0.66		SIG of F>0.05		

ผลการศึกษาในส่วนการมีทรัพย์สินในครอบครองมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม ยกเว้นในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 50 – 59 ปี และกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ประถมศึกษา ที่พบว่าการที่หัวหน้าครัวเรือนมีทรัพย์สินในครอบครองในระดับสูงกว่า มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ดังกล่าวต่ำกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีทรัพย์สินในครอบครองในระดับต่ำกว่า

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

เพื่อให้ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับระดับความรู้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้สร้างตัวแปรทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอีกตัวแปรหนึ่งคือตัวแปรทางด้านการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน โดยมีข้อสมมุติว่า ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่งนั้นน่าจะมีความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่มีการมีกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้โดยใช้เหตุผลที่ว่าผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่งนั้น น่าจะเป็นกลุ่มผู้อาศัยดั้งเดิมในชุมชน ซึ่งน่าจะมีความรู้ในสิ่งแวดล้อมของชุมชนดีกว่าผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยในระยะสั้นหรือระยะยาวก็ตาม เช่นมาเช่าที่พักอาศัยเป็นการชั่วคราว เป็นต้น

ผลการศึกษาจากตารางที่ 3.33 พบว่า มีแนวโน้มที่ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน และมีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดินจะมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนในสัดส่วนที่มากกว่าเล็กน้อยคือ 5.47 และ 5.15 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ที่ไม่มีการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ดังกล่าวเพียง 4.93 เท่านั้น ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.33 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.47	2.52	0	12	502
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.15	2.75	0	11	140
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	4.93	2.64	0	11	128
รวม	5.32	2.59	0	12	770
	F=2.59		SIG of F>0.05		

เมื่อนำเอาตัวแปรเพศเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.34) ยังคงพบว่ามี ความสัมพันธ์เช่นเดิม คือ ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง แต่ไม่มีนัยสำคัญทาง

เหตุผลที่พบสถิติดังกล่าว ก็เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่ว่า ชุมชนที่สำรวจนั้น เป็น ชุมชนเก่าแก่ที่ตั้งถิ่นฐานกันมานาน หลายครอบครัวได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้านสืบต่อจาก บรรพบุรุษ และที่ดินบริเวณนี้ถูกกักเซาะพังทลายลงไปในทะเลเป็นจำนวนนับหมื่นไร่ ที่เหลืออยู่ก็ มีราคาแพงและเป็นชุมชนที่มีได้มีการพัฒนาทางสาธารณสุขไปมากแล้ว ดังนั้นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ ปัจจุบันส่วนใหญ่จึงเป็นครอบครัวประมงดั้งเดิม ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ส่วนมากจึงเป็น ผู้ที่มีเชื้อสายของชาวประมงพื้นบ้านมาก่อน ดังนั้นจึงเป็นไปได้มากกว่า ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและ ที่ดินในชุมชนนี้จะเป็นคนพื้นเพเดิมและมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนค่อนข้างดี

ตารางที่ 3.34 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามกรณีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.88	2.46	0	12	263
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.51	2.80	0	10	68
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	5.58	2.78	0	11	60
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=0.72		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.02	2.51	0	11	239
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.81	2.67	0	11	72
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	4.35	2.39	0	10	68
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=1.85		SIG of F>0.05		

เมื่อนำอายุเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.35) ยังคงพบว่าความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินในทุกกลุ่มอายุ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.35 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.79	2.07	1	10	42
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.75	2.52	1	8	16
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	4.79	2.40	0	10	19
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=1.95		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.56	2.46	0	11	135
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.05	3.00	0	11	44
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	4.87	2.77	0	11	46
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=1.45		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.33	2.48	0	11	123
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.77	2.72	1	11	26
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	5.24	2.40	1	9	25
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=0.38		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.35 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.08	2.75	0	12	92
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.67	2.52	1	10	21
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	4.80	2.67	0	10	20
รวม	5.13	2.69	0	12	133
F=0.58 SIG of F>0.05					
60 ปีขึ้นไป					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.73	2.58	0	11	110
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.67	2.68	0	9	33
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	4.94	3.10	0	10	18
รวม	5.42	2.68	0	11	161
F=2.34 SIG of F>0.05					

เมื่อนำเอาลักษณะอาชีพของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาพร้อมด้วย (ตารางที่ 3.36) ยังคงพบว่าผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และผู้ที่ไม่ได้ทำงาน มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มไม่ทำงานเท่านั้น ซึ่งคนกลุ่มนี้อาจเป็นผู้สูงอายุ ที่ในอดีตเคยได้ประกอบอาชีพทางด้านประมงมาก่อน จึงทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของป่าชายเลนได้ดี

ตารางที่ 3.36 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้าน และที่ดิน/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.75	2.30	0	12	200
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.92	2.97	0	11	50
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	5.39	2.92	0	11	11
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=2.51		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.32	2.57	0	11	173
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.28	2.50	0	10	57
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	2.17	2.36	0	10	58
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=0.08		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.23	2.75	0	11	129
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.27	2.88	0	11	33
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	3.62	2.43	0	9	26
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=3.98		SIG of F<0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 3.37) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในทุกระดับการศึกษา แต่ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.37 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินกับระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การมีกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถม					
ศึกษา					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.21	2.35	0	10	77
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	4.96	2.69	0	9	28
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	4.32	2.56	0	10	19
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=1.01		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.46	2.50	0	12	376
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.16	2.76	0	11	94
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	5.01	2.70	0	11	91
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=1.40		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน	5.92	2.91	0	11	49
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะบ้านหรือที่ดิน	5.39	2.89	1	11	18
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านและดิน	5.17	2.48	1	9	18
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=0.56		SIG of F>0.05		

แบบแผนของข้อมูลพอสรุปได้ว่าผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดินหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้สูงกว่าผู้ที่ไม่มีการมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม ยกเว้น ในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงาน ที่พบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับระดับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้นำตัวแปรที่สำคัญบางตัวแปรมาทำการวิเคราะห์ คือตัวแปรเรื่องระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การใช้ประโยชน์จากป่า และความร่วมมือในการปลูกป่า ทั้งนี้เพื่อหาความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โดยรวมของป่าชายเลน โดยมีสมมติฐานหลักว่า “ผู้ที่มีลักษณะทางสังคมและพฤติกรรมที่แตกต่างกันน่าจะมีระดับความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนแตกต่างกันด้วย” ดังจะได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ระดับการศึกษา

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่ไว้ว่า “ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะเป็นผู้ที่มีระดับความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาดำกว่า” ผลการศึกษาจากตารางที่ 3.38 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ คือมีคะแนนเฉลี่ย 5.65 เปรียบเทียบกับ 5.34 และ 4.72 ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาดำกว่าประถมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ 5.58 ซึ่งผลการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวมีแนวโน้มว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่พบว่ามีความนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ในข้อเท็จจริงของลักษณะชุมชนที่ตกเป็นพื้นที่ในการสำรวจตัวอย่างจะพบว่า ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพประมงและอาชีพนี้ส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ทำประมงขนาดเล็กนั้น ผู้ประกอบอาชีพมักจะมีการศึกษาน้อยหรือไม่ได้รับการศึกษาเลย แต่เนื่องจากเป็นอาชีพประมง จึงมีโอกาสได้เรียนรู้สถานการณ์จากประสบการณ์งานอาชีพโดยตรง จึงทำให้มีความรู้ในระดับสูงค่อนข้างมาก

ตารางที่ 3.38 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4.72	2.37	0	10	81
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.58	2.57	0	10	43
ประถมศึกษา	5.34	2.58	0	12	561
สูงกว่าประถมศึกษา	5.65	2.81	0	11	85
รวม	5.32	2.59	0	12	770

F=2.09 SIG of F>0.05

เมื่อนำตัวแปรเพศเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.39) ในกลุ่มประชากรตัวอย่างเพศหญิง ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มประชากรตัวอย่างเพศชาย กลับพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษากว่าประถมศึกษาเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและสูงกว่าประถมศึกษา (คะแนนเฉลี่ย 6.76 เปรียบเทียบกับ 5.77 และ 5.84) ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์นี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.39 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/เพศ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4.75	2.15	1	8	24
ต่ำกว่าประถมศึกษา	6.76	2.66	0	10	21
ประถมศึกษา	5.77	2.52	0	12	303
สูงกว่าประถมศึกษา	5.84	2.92	0	11	43
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=2.34		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4.7	2.47	0	10	57
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4.45	1.92	1	9	22
ประถมศึกษา	4.83	2.56	0	11	258
สูงกว่าประถมศึกษา	5.45	2.71	0	11	42
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=1.04		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.340) พบว่า มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ (มีคะแนนเฉลี่ย 6.00) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในแต่ละกลุ่มอายุ

ตารางที่ 3.40 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5.50	2.12	4	7	2*
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4.00	-	4	4	1*
ประถมศึกษา	4.92	2.26	0	10	52
สูงกว่าประถมศึกษา	6.32	2.15	2	10	22
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=2.15		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5.38	2.63	2	8	8
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.43	2.82	1	9	7
ประถมศึกษา	5.27	2.63	0	11	172
สูงกว่าประถมศึกษา	5.47	2.81	0	11	38
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=0.06		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4.47	2.43	0	9	17
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.75	2.22	4	9	4*
ประถมศึกษา	5.46	2.43	0	11	142
สูงกว่าประถมศึกษา	5.55	3.56	1	11	11
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=0.85		SIG of F>0.05		

หมายเหตุ * มีจำนวนกรณีตัวอย่างน้อยกว่า 5

ตารางที่ 3.40 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3.71	2.20	0	8	14
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.35	2.42	1	10	17
ประถมศึกษา	5.27	2.74	0	12	93
สูงกว่าประถมศึกษา	5.44	3.09	1	10	9
รวม	5.13	2.69	0	12	133
	F=1.47	SIG of F>0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5.00	2.42	0	10	40
ต่ำกว่าประถมศึกษา	6.00	2.96	0	10	14
ประถมศึกษา	5.55	2.71	0	11	102
สูงกว่าประถมศึกษา	4.60	3.65	0	9	5
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=0.78	SIG of F>0.05			

เมื่อนำตัวแปรอาชีพ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.41) ในกลุ่มอาชีพประมง และกลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน ยังมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่นที่มีใช้ประมงนั้น กลับพบว่า มีความสัมพันธ์ในลักษณะตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่า (มีคะแนนเฉลี่ย 5.73 เปรียบเทียบกับ 5.25, 5.29 และ 5.15 ตามลำดับ) แต่ความสัมพันธ์ที่พบก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.41 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา/อาชีพ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4.53	2.17	0	8	19
ต่ำกว่าประถมศึกษา	6.18	2.43	1	10	17
ประถมศึกษา	5.51	2.53	0	12	236
สูงกว่าประถมศึกษา	6.41	2.70	1	11	22
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=2.28		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีชีพประมง					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5.73	2.49	2	10	15
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.25	2.60	0	10	12
ประถมศึกษา	5.29	2.44	0	11	208
สูงกว่าประถมศึกษา	5.15	2.08	0	11	53
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=0.21		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4.47	2.37	0	9	47
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.14	2.47	1	9	14
ประถมศึกษา	5.09	2.90	0	11	117
สูงกว่าประถมศึกษา	6.60	2.72	0	10	10
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=1.76		SIG of F>0.05		

ข้อมูลในตารางที่ 3.38-3.41 นั้นสามารถสรุปได้ว่า ในภาพรวมนั้นระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีแนวโน้มว่ามีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลน เมื่อนำตัวแปรเพศ, อายุ และอาชีพ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม ยกเว้น ในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนเพศหญิง, หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป และหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามีความรู้ในเรื่องดังกล่าวดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่า แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

การที่นำเอาตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมาพิจารณาหาความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนด้วยนั้น ก็เพราะได้พิจารณาเห็นว่า ปัญหาเรื่องป่าชายเลนนั้นเป็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่ประชาชนทั่วไปอาจจะได้รับรู้รับทราบปัญหาได้โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีด้วยกัน การอยู่อาศัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาเป็นระยะเวลานานนั้น น่าจะได้มีโอกาสรับทราบหรือสัมผัสปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่อยู่ไกลออกไป ดังนั้นจึงมีสมมติฐานว่า “ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนที่สำรวจมาเป็นเวลานานกว่า น่าจะมีความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมาน้อยกว่า”

ผลการศึกษาในตารางที่ 3.42 พบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นเวลา 5-10 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนมาเป็นเวลา ต่ำกว่า 5 ปี ที่มีคะแนนเฉลี่ย 4.69 แต่เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองแล้ว ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3.43 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ต่ำกว่า 5 ปี	6.11	2.49	2	10	18
5-10 ปี	6.04	2.78	0	11	25
10 ปีขึ้นไป	5.35	2.56	0	11	89
ตั้งแต่เกิด	5.83	2.56	0	12	259
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=1.12		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.48	2.42	0	8	21
5-10 ปี	5.31	2.12	1	9	29
10 ปีขึ้นไป	4.98	2.61	0	11	111
ตั้งแต่เกิด	4.87	2.52	0	11	218
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=2.52		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม(ตารางที่ 3.44) ยังคงลักษณะของความสัมพันธ์เช่นเดียวกับเมื่อยังไม่ได้ควบคุมด้วยตัวแปรควบคุม กล่าวคือ มีแนวโน้มว่าผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นเวลานานมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในชุมชน ในทุกกลุ่มอายุ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.44 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	5.10	2.43	2	9	11
5-10 ปี	6.00	2.14	3	10	8
10 ปีขึ้นไป	5.00	1.63	3	7	7
ตั้งแต่เกิด	5.31	2.37	0	10	51
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=0.31		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	4.06	2.79	1	9	17
5-10 ปี	5.00	2.30	0	8	18
10 ปีขึ้นไป	5.51	2.31	0	9	45
ตั้งแต่เกิด	5.44	2.74	0	11	145
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=1.57		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	5.40	2.07	3	8	9
5-10 ปี	6.44	2.73	1	11	16
10 ปีขึ้นไป	5.13	2.71	0	11	48
ตั้งแต่เกิด	5.33	2.32	0	11	105
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=1.14		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.44 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.00	2.58	0	6	4*
5-10 ปี	5.50	2.07	1	9	10
10 ปีขึ้นไป	4.91	2.64	1	10	35
ตั้งแต่เกิด	5.27	2.77	0	12	84
รวม	5.13	2.69	0	12	133
	F=1.05	SIG of F>0.05			
60 ปีขึ้นไป					
ต่ำกว่า 5 ปี	9.50	0.71	9	10	2*
5-10 ปี	4.50	4.95	1	8	2*
10 ปีขึ้นไป	5.05	2.69	0	11	65
ตั้งแต่เกิด	5.62	2.60	0	10	92
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=2.26	SIG of F>0.05			

เมื่อนำเอาอาชีพเข้ามาพิจารณาด้วย(ตารางที่ 3.45) พบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานมีความรู้ดีกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และไม่ได้ทำงาน อย่างไรก็ตามไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3.45 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ต่ำกว่า 5 ปี	4.71	3.09	1	9	7
5-10 ปี	6.47	3.08	0	11	17
10 ปีขึ้นไป	5.32	2.39	0	11	68
ตั้งแต่เกิด	5.57	2.51	0	12	202
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=1.15		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง					
ต่ำกว่า 5 ปี	4.96	2.66	1	10	26
5-10 ปี	5.54	1.79	1	10	24
10 ปีขึ้นไป	5.33	2.71	0	11	70
ตั้งแต่เกิด	5.28	2.49	0	11	168
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=0.23		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ต่ำกว่า 5 ปี	3.50	3.02	0	9	6
5-10 ปี	4.77	2.42	1	8	13
10 ปีขึ้นไป	4.71	2.63	0	10	62
ตั้งแต่เกิด	5.31	2.87	0	11	107
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=1.29		SIG of F>0.05		

เมื่อนำเอาระดับการศึกษามาพิจารณาร่วมด้วย (ตารางที่ 3.46) พบลักษณะความสัมพัทธ์มีแนวโน้มเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในทุกระดับการศึกษา คือ ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นเวลานานมีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่เพิ่งเข้ามาอยู่เป็นเวลา

ไม่นาน แต่ไม่พบว่ามีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3.46 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน/ ระดับการศึกษา	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียนต่ำกว่าประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 5 ปี	4.80	3.83	0	10	5
5-10 ปี	6.13	2.59	1	9	8
10 ปีขึ้นไป	5.05	2.46	0	10	38
ตั้งแต่เกิด	4.89	2.37	0	10	73
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=0.61		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 5 ปี	4.41	2.58	1	9	22
5-10 ปี	5.46	2.40	0	10	41
10 ปีขึ้นไป	5.20	2.59	0	11	141
ตั้งแต่เกิด	5.44	2.59	0	12	357
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=1.29		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ต่ำกว่า 5 ปี	5.17	2.82	1	9	12
5-10 ปี	6.40	2.97	3	11	5
10 ปีขึ้นไป	4.95	2.91	0	11	21
ตั้งแต่เกิด	6.00	2.75	0	11	47
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=0.91		SIG of F>0.05		

เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเพศ (ตารางที่ 3.48) ในกลุ่มเพศชายพบว่า หัวหน้าคริวเรื่อนที่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนไม่แตกต่างกับหัวหน้าคริวเรื่อนที่ไม่ใช้ประโยชน์ ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่มียุทธศาสตร์สำคัญทางสถิติ ส่วนในกลุ่มเพศหญิงยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดียวกับในตารางที่ 3.47 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.48 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและเพศของหัวหน้าคริวเรื่อน

การใช้ประโยชน์จาก ป่าชายเลน/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ได้ใช้ประโยชน์	5.74	2.27	0	11	192
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.79	2.83	0	12	199
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=0.04		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ได้ใช้ประโยชน์	4.97	2.21	0	11	121
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	4.81	2.67	0	11	258
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=0.33		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.49) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานทั้งในกลุ่มอายุ 30-39 ปี, 40-49 ปี, 50-59 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีนัยสำคัญเฉพาะกลุ่มอายุ 50-59 ปี เท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า คนกลุ่มนี้มักเป็นผู้มีการศึกษาในระดับสูงและมักจะยังประกอบอาชีพอื่นเช่นงานในโรงงานอุตสาหกรรมหรือรับราชการ ซึ่งมักจะไม่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน จึงรายงานว่าได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน แต่ก็ตระหนักถึงสถานการณ์ของป่าคิดว่าผู้ที่รายงานว่าได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน ซึ่งน่าจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า

ส่วนกลุ่มอายุ ต่ำกว่า 30 ปี พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมีความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน (คะแนนเฉลี่ย 5.80 เปรียบเทียบกับ 4.70) โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีลักษณะตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3.49 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จาก ป่าชายเลน/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	4.70	1.98	0	8	33
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.80	2.39	1	10	44
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=4.61		SIG of F<0.05		
30-39 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	5.42	2.56	0	11	105
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.23	2.71	0	11	120
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=0.30		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	5.67	2.04	0	10	70
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.18	2.76	0	11	104
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=1.61		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.49 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ได้ใช้ประโยชน์	5.68	2.26	1	11	57
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	4.71	2.92	0	12	76
รวม	5.13	2.69	0	12	133
	F=4.37		SIG of F<0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ได้ใช้ประโยชน์	5.40	2.13	0	9	48
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.43	2.89	0	11	113
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=0.01		SIG of F>0.05		

เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรอาชีพ (ตารางที่ 3.50) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เฉพาะในกลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และไม่ได้ทำงาน นอกจากนี้การที่หัวหน้าครัวเรือนที่ได้มีอาชีพทางด้านประมงและได้ใช้ประโยชน์จากป่ามีความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าในกลุ่มที่ทำประมง อาจเป็นไปได้ว่าคนกลุ่มนี้ในอดีตได้เคยทำประมงมาก่อนแต่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการจับสัตว์น้ำ หรือพื้นที่ป่าชายเลนที่เหลืออยู่ก็อยู่ในภาวะที่เสื่อมโทรมจนไม่สามารถเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำได้ทำให้ปริมาณการจับสัตว์น้ำลดลงมาก จึงทำให้พวกเขาต้องเปลี่ยนอาชีพจากประมงมาทำอาชีพอื่นแทน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นอาชีพในด้านอุตสาหกรรมและบริการ

ส่วนในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมงกลับพบว่า ผู้ที่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนต่ำกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.50 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จาก ป่าชายเลน/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ได้ใช้ประโยชน์	5.46	2.34	0	11	167
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.68	2.77	0	12	127
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=0.54		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง					
ได้ใช้ประโยชน์	5.63	2.23	0	11	96
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.11	2.62	0	11	192
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=2.63		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ได้ใช้ประโยชน์	5.06	2.15	0	9	50
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.00	2.97	0	11	138
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=0.02		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรระดับการศึกษาเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.51) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ทั้งในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรือมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา, กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา และความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3.51 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา					
ศึกษา					
ได้ใช้ประโยชน์	5.33	2.14	0	9	49
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	4.81	2.64	0	10	75
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=1.29		SIG of F>0.05		
ประถมศึกษา					
ได้ใช้ประโยชน์	5.42	2.30	0	11	234
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.28	2.76	0	12	327
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=0.39		SIG of F>0.05		
สูงกว่าประถมศึกษา					
ได้ใช้ประโยชน์	5.83	2.36	1	11	30
ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.55	3.04	0	11	55
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=0.20		SIG of F>0.05		

การศึกษาในส่วนนี้พอสรุปได้ว่า การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในสถานการณ์ของหัวหน้าครัวเรือน ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ถึงแม้จะควบคุมด้วยตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา ก็ยังคงพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม

เมื่อนำตัวแปรเพศ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.53) ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.53 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและเพศของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือ ในการปลูกป่า/เพศ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
เพศชาย					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	5.30	2.69	0	9	27
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.75	2.45	0	11	81
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.73	2.39	0	11	181
แล้วแต่โอกาส	5.97	2.94	0	12	102
รวม	5.77	2.57	0	12	391
	F=0.52		SIG of F>0.05		
เพศหญิง					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	3.98	2.63	0	10	42
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	4.89	2.47	0	11	93
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	4.80	2.41	0	11	99
แล้วแต่โอกาส	5.13	2.59	0	11	145
รวม	4.86	2.53	0	11	379
	F=2.31		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอายุ เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม ยังคงพบว่า มีลักษณะของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในทุกกลุ่มอายุ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.54 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือในการปลูกป่า/อายุ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
ต่ำกว่า 30 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	-	-	-	-	-
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	4.95	1.78	2	8	19
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.70	2.27	2	10	23
แล้วแต่โอกาส	5.29	2.53	0	10	35
รวม	5.32	2.27	0	10	77
	F=0.57		SIG of F>0.05		
30-39 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	3.22	2.49	0	7	9
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.79	2.52	0	11	57
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.21	2.67	0	11	77
แล้วแต่โอกาส	5.32	2.63	0	11	82
รวม	5.32	2.64	0	11	225
	F=2.59		SIG of F>0.05		
40-49 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	5.38	2.69	1	9	13
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.03	2.86	0	11	33
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.42	1.90	1	9	72
แล้วแต่โอกาส	5.54	2.92	0	11	56
รวม	5.38	2.50	0	11	174
	F=0.29		SIG of F>0.05		

ตารางที่ 3.54 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและอายุของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือ ในการปลูกป่า/อายุ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
50-59 ปี					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	3.79	2.30	1	9	14
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.04	2.36	0	10	26
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.47	2.66	0	11	53
แล้วแต่โอกาส	5.20	3.00	0	12	40
รวม	5.13	2.69	0	12	133
	F=1.48		SIG of F>0.05		
60 ปีขึ้นไป					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	4.79	2.85	0	10	33
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.13	2.50	0	10	39
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.47	2.59	0	10	55
แล้วแต่โอกาส	6.29	2.75	0	11	34
รวม	5.42	2.68	0	11	161
	F=2.01		SIG of F>0.05		

เมื่อนำตัวแปรอาชีพเข้ามาพิจารณาด้วย (ตารางที่ 3.55) ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ หัวหน้าครัวเรือนที่คิดว่าจะให้ความร่วมมือในการปลูกป่าได้อย่างเต็มที่ มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของป่าชายเลนดีกว่าผู้ที่คิดว่าจะไม่ให้ความร่วมมือหรือให้ความร่วมมือได้น้อย ทั้งในกลุ่มที่ประกอบอาชีพประมง อาชีพอื่นที่มีใช้ประมง และไม่ได้ทำงาน อย่างไรก็ตามไม่พบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3.55 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการให้
ความร่วมมือในการปลูกป่าและอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือ ในการปลูกป่า/อาชีพ	คะแนน เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	จำนวน
อาชีพประมง					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	5.67	1.87	2	9	12
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.35	2.52	0	11	74
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.73	2.26	0	11	74
แล้วแต่โอกาส	5.43	3.02	0	12	79
รวม	5.55	2.53	0	12	294
	F=0.43		SIG of F>0.05		
อาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประมง					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	4.07	2.84	0	10	27
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.30	2.54	0	11	64
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.29	2.43	0	11	86
แล้วแต่โอกาส	5.57	2.40	0	11	111
รวม	5.28	2.51	0	11	288
	F=2.62		SIG of F>0.05		
ไม่ได้ทำงาน					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	4.40	2.81	0	9	30
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.17	2.38	0	9	36
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	4.91	2.69	0	10	65
แล้วแต่โอกาส	5.37	3.07	0	11	57
รวม	5.02	2.77	0	11	188
	F=0.87		SIG of F>0.05		

เมื่อนำระดับการศึกษา มาเป็นตัวแปรควบคุม (ตารางที่ 3.56) ยังคงพบลักษณะ
ความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในทุกระดับการศึกษา และพบว่ามียุทธศาสตร์สำคัญทางสถิติเฉพาะ
ในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษา

ตารางที่ 3.56 คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ป่าชายเลน จำแนกตามการให้ความร่วมมือในการปลูกป่าและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

การให้ความร่วมมือในการปลูกป่า/ระดับการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	จำนวน
<u>ไม่ได้เรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา</u>					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	4.90	2.88	1	10	20
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	4.75	2.14	0	8	32
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.36	2.40	0	10	44
แล้วแต่โอกาส	4.86	2.65	0	9	28
รวม	5.02	2.46	0	10	124
	F=0.46		SIG of F>0.05		
<u>ประถมศึกษา</u>					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	4.41	2.70	0	9	46
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.42	2.39	0	11	120
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.45	2.40	0	11	202
แล้วแต่โอกาส	5.39	2.80	0	12	193
รวม	5.34	2.58	0	12	561
	F=2.18		SIG of F>0.05		
<u>สูงกว่าประถมศึกษา</u>					
ไม่ให้ความร่วมมือ/ไม่ตอบ	3.00	1.00	2	4	3*
ให้ความร่วมมือได้บ้าง	5.41	3.36	0	11	22
ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	5.18	2.69	1	11	34
แล้วแต่โอกาส	6.77	2.20	1	11	26
รวม	5.65	2.81	0	11	85
	F=2.82		SIG of F<0.05		

การศึกษาในส่วนนี้พอจะสรุปได้ว่า ความร่วมมือในการปลูกป่า มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ในสถานการณ์ป่าชายเลนของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ผู้ที่คิดว่าจะให้ความร่วมมือได้อย่างเต็มที่ มีแนวโน้มว่าเป็นผู้มีความรู้ในสถานการณ์ของป่าชายเลนในระดับสูง คิดว่าผู้ที่จะไม่ให้ความร่วมมือ เมื่อนำตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เข้ามาเป็นตัวแปรควบคุม ก็ยังคงพบลักษณะความสัมพันธ์เช่นเดิม และพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือนที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษา